

Instytut Pamięci Narodowej

Źródło:

<http://ipn.gov.pl/pl/aktualnosc/41238,Wystawa-IPN-O-Niepodlegla-Rok-1914-na-Zamku-Krolewskim-w-Warszawie-6-sierpnia-12.html>

Wygenerowano: Poniedziałek, 11 grudnia 2017, 20:01

Wystawa IPN „O Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie – 6 sierpnia – 12 października 2017

W 103. rocznicę wymarszu 1 Kompanii Kadrowej z podkrakowskich Oleandrów, na Dziedzińcu Wielkim Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum została otwarta wystawa plenerowa IPN „O Niepodległą. Rok 1914”, przypominająca o czynie zbrojnym Legionów Polskich w I wojnie światowej.

Prezentacja ta wpisuje się w obchody roku Józefa Piłsudskiego, ogłoszonego uchwałą Sejmu RP w związku ze 150. rocznicą jego urodzin. Uroczystość rozpoczęła się o godz. 12.00 w Izbie Poselskiej, natomiast od godz. 13.00 na Dziedzińcu Wielkim koncertowała Orkiestra Reprezentacyjna Wojska Polskiego, która zaprezentowała wiązanek melodii legionowych. Spotkaniu towarzyszyła także prezentacja Grupy Rekonstrukcji Historycznej 1 Pułku Piechoty I Brygady Legionów Polskich.

Współautor wystawy dr Jerzy Kirszak napisał:

6 sierpnia 1914 roku, wyruszyła z Krakowa do walki o niepodległość Polski 1 Kompania Kadrowa, będąca pierwszym od czasów Powstania Styczniowego regularnym oddziałem Wojska Polskiego. Na przestrzeni kolejnych lat nastąpiły przemiany dziejowe, takie jak radosny listopad 1918 r., zwycięski sierpień 1920 r., tragiczny wrzesień 1939 r., zakłamywany luty 1945 r. (skutkujący niemal półwieczną niewolą środkowo-wschodniej Europy) i pełen nadziei czerwiec 1989 r.

Naród z przeszło 1000-letnią tradycją państwową, 150-letnim doświadczeniem rozbiorów i walk o niepodległość, powinien w trosce o swoją przyszłość szukać wskazań w wielkich momentach swej przeszłości. Jednym z takich wydarzeń był czyn zbrojny Józefa Piłsudskiego 1914 r. i wynikające z niego następstwa.

Józef Piłsudski, który w chwili wybuchu I wojny światowej nie chciał dopuścić, by „na szalach losów, ważących się nad naszymi głowami, na szalach, na które miecze rzucono, zabrakło polskiej szabli”, doprowadził do podniesienia sprawy polskiej do poziomu zagadnień europejskich. Ponieważ przewidział już znacznie wcześniej, że pierwszym zaborcą, który odpadnie z gry, będzie carska Rosja, pobita przez państwa centralne, tj. Austro-Węgry i Niemcy, które później ulegną koalicji anglo-francuskiej (lub anglo-amerykańsko-francuskiej), wskazał kierunek, w którym mieli podążać jego żołnierze.

Początkowo, z powodu zubożenia większości społeczeństwa i niezrozumienia tej idei, mógł liczyć tylko na garstkę swoich strzelców. Wojsko to bezgranicznie mu ufało i wierzyło, że pod jego przewodem uda się wywalczyć wolność dla całej Polski, podzielonej przez drapieżnych sąsiadów. Strzelcy, którzy stali się legionistami, mieli być iskrą, która wzniesie powstanie. Ich trud i walka doprowadziły do stopniowego rozszerzenia działań niepodległościowych, co wraz ze zgodnym z przewidywaniami Piłsudskiego zakończeniem Wielkiej Wojny, przyniosło wolność Polsce.

Kazimierz Sosnkowski, nieodłączny z Piłsudskim współtwórca i współwykonawca oraz jego zastępca, charakteryzując żołnierzy Legionów Polskich pisał: „Było to zbiorowisko młodzieży gorącej, szlachetnej, ożywionej rzadko spotykanym w dziejach, bezgranicznym umiłowaniem ideałów, gotowej do wszelkich poświęceń i ofiar, na wskroś bezinteresownej, wyzbytej wszelkiej myśli o zaszczytach, stanowiskach, rekompensatach, karierach osobistych. Było to wojsko wesole, rozśpiewane, pełne owej bujnej żywotności jaką obrazują płótna Kossaka”.

Wystawę przygotowało Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN we Wrocławiu w 2014 r. Prezentacji wystawy na Zamku towarzyszą zajęcia edukacyjne IPN dla grup szkolnych, prowadzone od 12 września do 12 października. Ich elementem są warsztaty plastyczno-historyczne pt. „Plakat dla Niepodległej” (kontakt dla zainteresowanych: tel. 22 581 86 75, e-mail: Pawel.Rokicki@ipn.gov.pl).

Wystawę można oglądać na Zamku Królewskim w Warszawie – Muzeum do 12 października. Wstęp wolny.

Fot. Henryk Domagała (IPN)

Wejście kompanii Związku Strzeleckiego do Zakopanego, sierpień 1913 r. (zbiory Instytutu Józefa Piłsudskiego w Londynie)

Żołnierze 1 pułku piechoty Legionów Polskich przy ognisku, 1916 r. (zbiory Jerzego Kirszaka)

Żołnierz I Brygady Legionów w masce przeciwważowej (zbiory Instytutu Józefa Piłsudskiego w Londynie)

Otwarcie wystawy IPN „O Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O
Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie. Dyrektor Biura Edukacji
Narodowej IPN Justyna Skowronek

Otwarcie wystawy IPN „O
Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie. Dyrektor Biura Edukacji
Narodowej IPN Justyna Skowronek

Otwarcie wystawy IPN „O
Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O

Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O

Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O

Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O

Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O

Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O

Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O
Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O
Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O
Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O

Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O

Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie

Otwarcie wystawy IPN „O Niepodległą. Rok 1914” na Zamku Królewskim w Warszawie